

27 kwietnia 2026

Od działania do rozumienia CLIL, PBL i głębokie uczenie się w praktyce edukacyjnej

27.04.2026 r.

Izabela Krzak-Borkowska

Plan spotkania

Od aktywności do sensu

Dlaczego samo „robienie” nie gwarantuje uczenia się i co odróżnia zajęcie od doświadczenia edukacyjnego.

CLIL jako rama

Jak integrować treść, język, myślenie i kulturę, aby uczeń używał języka do budowania rozumienia.

PBL jako organizacja

Jak projekt nadaje sens zadaniom, uruchamia współpracę i prowadzi do realnego produktu lub działania.

Refleksja nauczyciela

Jak planować, obserwować i oceniać, aby uczniowie przechodzili od wykonania do transferu wiedzy.

27 kwietnia 2026

Poznajcie Anielkę 😊

Na lekcji jest aktywna: koloruje, wyszukuje informacje, robi prezentacje.

Na koniec wszystko wygląda dobrze.

Ale czasami gdy pytamy: *dlaczego to zrobiłaś w ten sposób? czego się nauczyłaś? gdzie to wykorzystasz?* — **zapada cisza.**

Co tu nie działa?

Czy to problem ucznia, zadania, czy sposobu prowadzenia?

Ile takich 'Anielek' mamy w swoich klasach?

Anielka

Uczennica idealna...
na pierwszy rzut oka

Anielka na lekcji:

- ✓ Zawsze ma zeszyt
- ✓ Zawsze wykonuje polecenia
- ✓ Koloruje starannie schematy
- ✓ Podkreśla najważniejsze informacje
- ✓ Wyszukuje odpowiedzi w tekście
- ✓ Przygotowuje estetyczne plakaty i prezentacje
- ✓ Podnosi rękę jako pierwsza
- ✓ Jej prace są zawsze ładne i kompletne

Co widzimy naprawdę?

- działa sprawnie, ale nie zawsze rozumie
- odtwarza, ale nie wyjaśnia
- kończy zadania, ale nie przynosi wiedzy
- spełnia oczekiwania, ale nie buduje znaczenia

➔ **Anielka to nie jest problematyczna uczennica. To jest bardzo skuteczny produkt naszego systemu pracy.**

Kiedy nauczyciel pyta...

- Dlaczego roślina potrzebuje światła? — Anielka milczy.
- Czego się dziś nauczyłaś? — „O roślinach...”
- Gdzie jeszcze możesz to wykorzystać? — „Nie wiem.”
- Dlaczego wybrałaś takie rozwiązanie? — „Bo tak było w poleceniu.”

Trzy sygnały powierzchownego uczenia się

- ▶ Odtwarza procedurę, ale nie potrafi jej uzasadnić.
- ▶ Wie „co”, lecz nie rozumie „po co” i „kiedy jeszcze?”.
- ▶ Kończy zadanie, ale nie przynosi wniosków do nowej sytuacji.

Pytanie kluczowe

Czy uczniowie tacy jak Anielka naprawdę się uczą – czy tylko dobrze wykonują zadania?

Naszym celem jest pomóc Anielce przejść OD DZIAŁANIA DO ROZUMIENIA.   + = **GLEBOKIE UCZENIE SIĘ**

 Więcej niż ładna praca – trwałe rozumienie.

Które zdanie najczęściej opisuje Twoich uczniów?

- A. Robią dużo, ale trudno im wyjaśnić dlaczego
- B. Wiedzą „co”, ale nie „po co”
- C. Kończą zadania, ale nie przenoszą wiedzy
- D. Nie mam tego problemu

Czyli problem nie brzmi: *czy uczniowie coś robią*, tylko:
jakie myślenie, uruchamia to działanie.

Dzisiejsze spotkanie jest o tym, jak z tego wyjść.

Wyzwania współczesnej edukacji

Uczniowie wykonują zadania, ale nie zawsze rozumieją dlaczego?

Wiedza bywa fragmentaryczna i krótkotrwała

Aktywność ≠ uczenie się

Pojawia się pytanie: *co zostaje po lekcji?*

Punkt wyjścia

Uczniowie mogą być zajęci, **a jednocześnie nie budować trwałego rozumienia.**

Kolorują, wyszukują, układają, prezentują — ale nie zawsze potrafią wyjaśnić, dlaczego to robią, czego się nauczyli i gdzie mogą tę wiedzę zastosować.

Kluczowe pytanie nie brzmi:

„Czy uczniowie coś robią?“, lecz: „Jakie myślenie uruchamia to działanie?“

Trzy sygnały powierzchnowego uczenia się

- Uczeń odtwarza procedurę, ale nie potrafi jej uzasadnić.
- Wie „co“, lecz nie rozumie „po co” i „kiedy jeszcze”.
- Kończy zadanie, ale nie przenosi wniosków do nowej sytuacji.

Co rozumiem przez głębokie uczenie się?

Łączenie

Uczeń wiąże nowe treści z wcześniejszym doświadczeniem, językiem i wiedzą z innych obszarów.

Wyjaśnianie

Potrafi nazwać proces, uzasadnić wybór, porównać rozwiązania i zadać pytanie pogłębiające.

Transfer

Stosuje wiedzę w nowym kontekście: w innym zadaniu, projekcie, języku lub sytuacji społecznej.

OECD opisuje przyszłe uczenie jako rozwój wiedzy, umiejętności, postaw i wartości potrzebnych do działania w złożonym świecie — a więc nie tylko przyswajanie treści, lecz także sprawczość i odpowiedzialność.

CLIL wnosi więcej niż język

Treść

Uczeń pracuje **na znaczących pojęciach i zjawiskach, a nie na sztucznych ćwiczeniach oderwanych od przedmiotu.**

Komunikacja

Język nie jest dodatkiem. **Staje się narzędziem opisu, argumentacji, współpracy i refleksji.**

Myślenie

Pytania, klasyfikowanie, przewidywanie i uzasadnianie pomagają przejść od słów do sensów.

Kultura i kontekst

Uczeń **porównuje perspektywy, zauważa różnice i buduje bardziej świadome rozumienie świata.**

Współczesne materiały ORE podkreślają, że CLIL wspiera aktywność, motywację i tworzy środowisko, w którym wiedza oraz język rozwijają się naturalnie, funkcjonalnie i angażująco.

Refleksja 1

Nie pytaj tylko: „Jakie słownictwo?”

Pytaj też: **jakie rozumienie** ma dzięki niemu powstać, jakie myślenie ma zostać uruchomione i jaka rozmowa ma się wydarzyć między uczniami

PBL porządkuje sens działania

Pytanie

Projekt zaczyna się od problemu wartego namysłu, a nie od instrukcji do wykonania.

Współpraca

Uczenie dzieje się w relacji: przez podział ról, negocjowanie, wzajemne wsparcie i odpowiedzialność.

Produkt

Efektom jest coś znaczącego: rozwiązanie, model, kampania, prezentacja, rekomendacja lub działanie społeczne.

W opisach PBL akcentuje się dłuższy proces badania złożonego pytania lub problemu, wymagający dociekania, krytycznego myślenia i tworzenia praktycznych rozwiązań.

CLIL + PBL = droga do głębi

CLIL daje jakość poznawczą

Porządkuje język myślenia: uczniowie opisują, porównują, wnioskują, argumentują i negocjują znaczenia.

PBL daje ramę działania

Nadaje działaniu cel, odbiorcę, proces i odpowiedzialność za efekt końcowy.

Razem budują sprawczość

Uczeń nie tylko „robi zadanie”, ale działa po coś, dla kogoś i potrafi o tym opowiedzieć.

Razem wspierają transfer

To, czego uczeń nauczył się w projekcie, może przenieść do kolejnych tematów i sytuacji życiowych.

Od działania do rozumienia — mapa procesu

Cel

Po co uczniowie to
robią?

Myślenie

Jakie operacje
poznawcze mają
wykonać?

Język

Jakich struktur
potrzebują, by
rozumieć i wyjaśniać?

Działanie

Co tworzą, badają,
testują lub
prezentują?

Refleksja

Jak nazwą to, czego
się nauczyli i gdzie to
wykorzystają?

Jeśli któregoś z tych elementów brakuje, **aktywność łatwo staje się tylko atrakcyjnym epizodem zamiast trwałego uczenia się.**

Przykład 1 — edukacja wczesnoszkolna

Temat: Jak roślina rośnie?

Zamiast jednorazowego doświadczenia uczniowie prowadzą mini-projekt badawczy: sadzą, obserwują, dokumentują, porównują warunki i przygotowują klasowy poradnik dla młodszych dzieci.

- CLIL: słowa i struktury do obserwacji, porównywania i wyjaśniania.
- PBL: realny produkt i odbiorca — poradnik lub wystawa.
- Głębia: uczniowie formułują wnioski i uzasadniają, co wpływa na wzrost.

Co zmienia się jakościowo?

Dziecko nie tylko zna słowo „stem” czy „leaf”, ale używa języka do opisu zmiany, porównania wyników i postawienia prostego wniosku badawczego.

Jeśli któregoś z tych elementów brakuje, **aktywność łatwo staje się tylko atrakcyjnym epizodem zamiast trwałego uczenia się.**

Przykład 2 — starsze klasy

Temat: Jak ograniczyć odpady w szkole?

Uczniowie diagnozują problem, zbierają dane, analizują praktyki, przygotowują rekomendacje i kampanię informacyjną dla społeczności szkolnej.

Gdzie jest CLIL?

W słownictwie związanym z danymi, środowiskiem, argumentacją i prezentowaniem propozycji zmian.

Gdzie jest PBL?

W dłuższym procesie pracy nad realnym problemem, współpracy zespołowej i wytworzeniu publicznego efektu.

Gdzie jest głębokie uczenie się?

W analizie przyczyn, wnioskowaniu na podstawie danych i projektowaniu rozwiązań z uwzględnieniem odbiorcy.

Rola nauczyciela

Projektant

Dobiera cele, pytania,
zadania i rusztowania
językowo-poznawcze.

Słuchający

Obserwuje, jak uczniowie
mówią, argumentują, pytają i
współtworzą rozwiązania.

Towarzysz refleksji

Pomaga uczniom nazwać
strategię, trudność, postęp
i kolejne kroki.

To przesunięcie od przekazywania gotowych odpowiedzi do organizowania warunków, w których uczniowie mogą sensownie myśleć, działać i rozumieć.

Ocena, która pogłębia uczenie

Nie tylko produkt

Warto oceniać także proces, decyzje, współpracę, użycie języka oraz jakość wyjaśniania.

Nie tylko poprawność

Liczy się też to, czy uczeń potrafi argumentować, łączyć fakty i uzasadniać wybór strategii.

Nie tylko suma punktów

Potrzebna jest informacja zwrotna, która pokazuje, jak przejść na wyższy poziom rozumienia.

Nie tylko nauczyciel

Samocena i ocena koleżeńska uczą dostrzegać kryteria jakości i własny postęp.

Ocena, która pogłębia uczenie

Każdą sekwencję działania oprzyj na pytaniu, na które nie da się odpowiedzieć jednym słowem.

Dodaj pytanie kluczowe

Zaplanuj zwroty do porównywania, przewidywania, argumentowania i podsumowywania.

Nazwij język funkcjonalny

Zostaw czas na refleksję

Kończąc, zapytaj: czego się nauczyliśmy, skąd to wiemy i gdzie to wykorzystamy?

Wsakź odbiorcę

Pozwól uczniom tworzyć dla kogoś: rodziców, młodszych dzieci, społeczności szkolnej.

Anielka

Uczennica idealna...
na pierwszy rzut oka

Anielka na lekcji:

- ✓ Zawsze ma zeszyt
- ✓ Zawsze wykonuje polecenia
- ✓ Koloruje starannie schematy
- ✓ Podkreśla najważniejsze informacje
- ✓ Wyszukuje odpowiedzi w tekście
- ✓ Przygotowuje estetyczne plakaty i prezentacje
- ✓ Podnosi rękę jako pierwsza
- ✓ Jej prace są zawsze ładne i kompletne

Co widzimy naprawdę?

Anielka:

- działa sprawnie, ale nie zawsze rozumie
- odtwarza, ale nie wyjaśnia
- kończy zadania, ale nie przenosi wiedzy
- spełnia oczekiwania, ale nie buduje znaczenia

Anielka to nie jest problematyczna uczennica. To jest bardzo skuteczny produkt naszego systemu pracy.

Kiedy nauczyciel pyta...

... – Dlaczego roślina potrzebuje światła?	– Anielka milczy.
... – Czego się dziś nauczyłaś?	– „O roślinach...”
... – Gdzie jeszcze możesz to wykorzystać?	– „Nie wiem.”
... – Dlaczego wybrałaś takie rozwiązanie?	– „Bo tak było w poleceniu.”

Trzy sygnały powierzchownego uczenia się

- ▶ Odtwarza procedurę, ale nie potrafi jej uzasadnić.
- ▶ Wie „co”, lecz nie rozumie „po co” i „kiedy jeszcze”.
- ▶ Kończy zadanie, ale nie przenosi wniosków do nowej sytuacji.

Pytanie kluczowe

Czy uczniowie tacy jak Anielka naprawdę się uczą – czy tylko dobrze wykonują zadania?

Naszym celem jest pomóc Anielce przejść
OD DZIAŁANIA DO ROZUMIENIA.

+

=

Więcej niż
ładna praca –
trwale rozumienie.

27 kwietnia 2026

[Strona główna](#) » [Projekty FERS](#) » [Rozwój kompetencji dydaktycznych zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego \(CLIL\) - Aktualności](#) » [CLIL – nowoczesne podejście do zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego](#)

Rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli i nauczycielek w zakresie zintegrowanego kształcenia przedmiotowo- językowego (CLIL)

[Aktualności](#)

[O projekcie](#)

[Harmonogram wsparcia](#)

[Kontakt](#)

ROZWÓJ KOMPETENCJI DYDAKTYCZNYCH W ZINTEGROWANYM Kształceniu PRZEDMIOTOWO-JĘZYKOWYM (CLIL)

CLIL – nowoczesne podejście do zintegrowanego kształcenia przedmiotowo-językowego

🕒 25 listopada 2025

Źródło: stock.adobe.com

CLIL (ang. Content and Language Integrated Learning – zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe) to podejście do nauczania, które łączy naukę przedmiotu z nauką języka. Tradycyjnie było ono stosowane głównie w szkołach dwujęzycznych, w których uczniowie poznawali język obcy poprzez treści z innych dziedzin, np. biologii czy historii. Dziś jednak rozumiemy CLIL znacznie szerzej. Może on być wykorzystywany na każdym etapie edukacji, w różnych językach nauczania, również w klasach, w których uczniowie uczą się w swoim języku ojczystym.

Ta zmiana wynika z innego spojrzenia na proces uczenia się. Coraz częściej myślimy o nim jako o całości, w której język odgrywa kluczową rolę nie tylko jako środek komunikacji, ale przede wszystkim jako narzędzie myślenia i poznawania świata. W podejściu CLIL nie chodzi więc o przekazywanie wiedzy w tradycyjny sposób, lecz o wspólne odkrywanie, analizowanie, porównywanie i interpretowanie treści z wykorzystaniem języka i działania.

27 kwietnia 2026

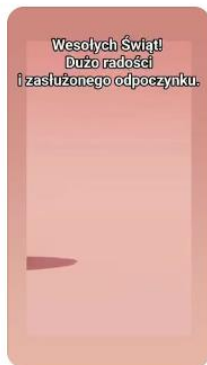

Szukaj na Facebooku

 ORE CLIL

wyróżnione

Kolekcja

Kolekcja

Kolekcja

Zdjęcia

Zobacz wszystkie zdjęcia

 ORE CLIL

16 kwietnia o 09:55 · 🌐

Czy wiesz, że każdy uczeń przynosi na lekcję coś więcej niż tylko zeszyt i podręcznik? 😊... Wyświetl więcej

 Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

 Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 ORE
Ośrodek
Rozwoju
Edukacji

14

1

1

Autor
ORE CLIL

Refleksja końcowa

Od działania do rozumienia prowadzi rozmowa

CLIL i PBL są wartościowe wtedy, gdy pomagają uczniom nie tylko wykonać zadanie, ale też zbudować znaczenie.

27 kwietnia 2026

Q&A

Zapraszam do kontaktu:

Izabela Krzak-Borkowska

krzakiza@gmail.com